

S z e p e s H e d v i g

„SUMMA”

/ Verebes György festőművész kiállítása

Október hónap 18. Szent Lukács névnapja, s egyben a Magyar Festészet Napja is. Szent Lukács nemcsak az orvosok, hanem a festők védőszentje is volt. Magyarországon ezekben a napokban – a fővárosban, a vidéki városokban, a határon túli magyar lakta településeken a festőket, a festészetet ünneplik.

Ehhez az ünnepi sorozathoz kapcsolódik Verebes György kiállítása. A latin *summa* szó jelentése: összegzés, összefoglalás. A szóhoz kapcsolódik a *summa summarum* – a mindent összegezve, a lényeg összefoglalása. És nem utolsó sorban – a kiállítást nézve a „*summa cum laude*” megállapítás is.

Verebes György a vajdasági Zentán született. 1985-ben a Magyar Képzőművészeti Főiskola képzőművészeti tanszékén kezdte meg művészeti tanulmányait, 1992-ben diplomázott. Mesterei Raszler Károly és

Kocsis Imre voltak. Festéssel 1988 óta foglalkozik, de közreműködik több jazz és világzenét játszó zenekarban – zongorázik, zeneszerző, színházi zenét ír, íróként szintén remekel, publikációi folyamatosan jelennek meg. 2002 óta a Szolnoki Művésztelepen él, a művésztelep vezetője. Erdeményes munkálkodása révén a nagy hagyományú művésztelepet az ország egyik kiemelt jelentőségű központjává emelte, Magyar Örökség-díjjal tüntették ki. 2013-tól a Magyar Festészet Napja Alapítvány kuratóriumi tagja, 2017-től elnöke. 2020-tól felelősséggel látja el a Nemzeti Kulturális Alap Képzőművészeti Kollégiuma kuratoriális tisztségét.

Saját bevallása szerint sokáig kereste képzőművészeti útját. Először történelmi témákat festett, arc nélküli emberi formákat, torzókat. A test kifejező ereje érdekelt. Kidolgozott magának egy stílust, festői

Szepes Hedvig művészettörténész, Keszezh Béla Komárno polgármestere, Farkas Veronika művészettörténész és Verebes György festőművész a kiállítás megnyitóján.

A Limes Galéria enteriőrje.

„Kemény küzdelem ez az emlékezés korlátaival, a formákkal, a színekkel és a tudat alatti világ megannyi feltörő gondolatával. Ilyenkor a kép szinte maga írja (festi) magát – vallotta többször a művész maga.”

módszert. Művészetét alapvetően a gondolati líraiság mind mélyebb és szélesebb feltárásának igénye szabta meg, vállalva művészi tehetsége, küldetése által parancsolt feladatokat. Archaizálón, a festészet klasszikusainak nyelvezetén érlelte saját stílusát, megteremtve az egymásba érlelt tónusok útján a felület nemes patináját. *„Zöldföld és kadmiumvörös, aranyoker és kobaltibolya, szerves és szervesetlen.... A színek alkímiája a látás tudomása. A látás tudomása a bizonyosság, ami nem kíván bizonyítást.”**

„Az első arc úgy jelent meg a képfelületen, mintha felhőből bújt volna elő. Nem volt semmiféle előzetes koncepció, egyszerűen csak észrevettem, hogy ott van, eleinte alig felismerhetően, de később, ahogy a szemem hozzászokott a látványhoz, egyre kivehetőbben, végül szinte sugárzón. Nem tehettem mást, minthogy elfogadom. Ahogy jöttek sorban, csak felismernem kellett őket. Arcok, kezek. A festészeti kihívást

elsősorban az jelenti, hogy a térszerűség érzete egyszerre keltsen valóságos és illuzórikus hatást.”*

A kortárs festészeti stílusok sokszínű kavalkádjában Verebes György élő klasszikusnak számít. Képei a lélek-mélyben megőrzött egyetemes bölcsességet hordozzák. Szabadon él valamennyi kifejezésmóddal. A klasszikus értelemben vett figuralitás újrafelfedezését sajátosan értelmezi. Egy olyan alkotó művész munkáival találkozhatunk itt, aki képes az öntörvényűségre, egy sajátos világ megteremtésére. Nem erőszakos újíto szándékkal, hanem szinte gyermeki hittel fogalmazza meg mondandóját. A művészettörténeti értelemben vett narratív festészettől a maga egyediségével, sajátos látásmódjával tér el. A már-már hedonisztikus, magával ragadó érzékiséggel készült műveivel emlékezetünkbe vés, a lélek titkos, rejtett fiókjait húzza ki. Kevés ilyen lecsupasztító, ilyen bölcsen sokoldalú lélekábrázolás fogalmazódott

meg a mai magyar festészetben. Sorozatokban gondolkodik – a képek egymáshoz kapcsolva nyerne új vizuális formát.

Verebes György a kép érzéki varázsával ejt rabul minket. De ez a szépség nem a klasszikus harmónián alapul, hanem a látomás igazságán, lelki komplexitásán.

Emberi kifejezések, mozdulatok, gondolatok – belülről rajzolódnak ki a formákra. Így inkább saját karakterük jelképévé válnak, semmint a látható külső hasonmásává. Klasszikus, minuciózus rajzkészség birtokában foglalja egybe mondandóját, de tombol bennük a csendért, a megbékélésért vívott művészi

küzdelem. Feltűnően fejlett színérzéke, a képi felület elrendező hajlama és nem utolsó sorban mondandójának tartalma avatja kiváló művésszé. A festészet sok útja közül azt választotta, ahol emberközelen maradhat. Képekben fejezi ki az ember sokféle minőségét: az erkölcsileg győztes embert, a megaláztatottat, a megbecsülendőt.

2017 körül a titánok kerültek érdeklődésének középpontjába. Az „*Alvó Titánok*” c. kiállítása nagy sikert aratott. (A titánok Uranosz és Gaia gyermekei, óriás termetű ősisistenségek. A klasszikus görög mitológia vesztesei, akiknek többségét Zeusz örök rabságra ítélte, mert félt erejüktől, lázadó természetüktől.)

A várt / 2008, Öreg emlékező / 2007, Kamasz / 2007

„Verebes György képei azt mutatják meg, ami közös. Nem a szertecsapódott sokféleséget hordozzák, hanem a lélekmélyben megőrzött egyetemes bölcsességet.” (Bonzhidai Éva)

„Nincs érzelem az arcokon, csak a befelé néző, időtlen mosoly.” (Verebes György)

Verebes arcképei nem portrék. Sokkal inkább az emberi állapotok ősmintái a tudati térben. A fejhez annyi csatlakozik a nyakból és a mellből, amennyi a fej jellegzetes tartását meghatározhatja. A figyelmet a lélek legárulóbb tükrére, az arcra összpontosítja. A művész szerint az arc a szemtől válik személyiséggé. Ha valakinek tekintete van, az már egyén. Verebes lecsukott, lezárt szemei befelé néznek: talányok, hogy mit fognak látni, ha majd kifelé néznek? Arcain nincs tekintet. „A tekintet egyértelmű, a lezárt szem talány. Ki van mögötte? És mit lát? Ahol szem van, ott látás van, mert a látás teremtette a szemet. A lezárt szemhéjak mögött megleshetem a teremtés pillanatát, a látását, mielőtt szem lett volna. A lezárt szem senkié és mindenkié! A világ a lezárt szem mögött egyszerre van kívül és belül. Ez a világ senkié és mindenkié. Az enyém, akkor is, amikor már nincs szemem. A lezárt szem mögött a látó, a látás és a látott dolog egy!”* – írja a „Belátások” c. írásában.

Arcképei: sorsokat hordozó momentumok, hisz saját, „egyszemélyes” teret teremt köréjük. Mintha külön világban élnének, melyben másként múlik az idő – ha egyáltalán múlik – s nem valami időtlen lét megtestestítői. A lezárt szem mögött milyen világ van? Mikor fog kifelé nézni? Az időben való létezés problematikája

is felszínre kerül. Nincs érzelem az arcokon, csak a befelé néző, időtlen mosoly. Verebes György képei nemcsak arcok és kezek, hanem kinyilatkoztatások, jelek, időtlenségbe fagyó történetek. Valahogy számomra ezek az „arcképek” egy kicsit az elmagányosodás tragikumát, a valódi kommunikáció kiüresedését is kifejezik.

„A valódi mesterségbeli tudás célja nem a magamutogatás. Jelenléte a műben a ráfordított figyelem bizonyítéka. Bizalmat kelt, mert odaadásról és alázatról tanúskodik, és kitarja a kaput a mű üzenete számára a befogadó felé. Ami a látás a szemben, az a mozdulat a kézben.” – vallja a Művész.

Közismert meghatározás szerint a gesztusok olyan testmozgások, melyek valamilyen intenciót, tehát szándékot, célzatot, törekvést fejeznek ki. Verebes György képein felfedezhetjük ezeket a gesztusokat. A kéz, - ez az alapvető és legtipikusabb gesztikuláló eszköz a főszereplő.

Mi is a kéz tulajdonképpen? Számtalan szimbólum-szótár azt bizonygatja, hogy a kéz hagyományosan az erő, a hatalom, a tevékenység szimbóluma, az uralkodás, az igazságosztó hatalom büntető, fenyegető, tiltó jelképe. Az erő szimbóluma. De Verebes György kezeiben nincs semmi büntető szándék. Ellenkezőleg: valami különös módokon közelítenek egymáshoz,

... A szemlélőnek kell talán titánná lennie, és átélnie a titáni létet? Vagy az egész titánsorozat az emberiség vagy a magyarság erejének allegorikus ábrázolása?... (Hóvári János)

néhol görcsösen összekulcsolódnak, másutt egymásba fonódnak. A megismerés, a megértés, az azonosulás motívuma. Gyengédség, alázat. A kéz tisztán tükrözi a személyiséget, s fiziognómiájával fogva nem képes a színlelésre. A kéz ugyanakkor művészeti metafora, a kreativitás szimbóluma is a képi hagyományban. Az emberi kapcsolatteremtés utáni vágy, a szorongások, kifejezések eszköze, szimbolizáló motívum.

Verebes György szerint a festői gesztus nem más, mint a látás tudomásából származó energia urálásának lenyomata.

Képei beszélő képek, jelbeszédre utaló kompozíciók, szenzibilis, az emberi lelkületre koncentrááló művek. Képei titkokat sejtetnek – az oldottság szabadsága és a szerkesztettség fegyelmezettsége között. Ő annyira „realista”, hogy a valódit mondja el és annyira absztrahál, amennyiben mindenfajta magasrendű művészet absztrahál: látomásain, érzelmein szűri át a mindennapok költői jelentését. Számára a festés célja a jelenlét intenzitásának tapasztalása a pillanatban. Festményei a teljes, tudatos tapasztalásért folytatott küzdelem lenyomatai.

A SUMMA című kiállítás 2021. október 22-én nyílt meg

Észak-Komáromban a Limes Galériában.

A kiállítás a Pro Arte Danubii Polgári Társulás, a Felvidéki Magyar

Szépművészeti Egyesület és a Szolnoki Művésztelep

együttműködésében jött létre.

Fotó: Miglinczi Éva, Krüger Viktor